

SLOVENSKI NAROD

Ustava vsak dan popoldne, izvzemni mediji in prazniki. — Inserati: do 30 pett á 2 D, do 100 vrst 2D 50 p, večji inserati pett vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — "Slovenski Narod" velja letno in Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravnštvo: Knalična ulica štev. 5, prilidje. — Telefon štev. 304.

Uredništvo: Knalična ulica štev. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina pišana v gotovini.

Eno leto

Danes poteka prvo leto življenja sejanja našega parlamenta. Kratka doba bi bila to v normalnih razmerah, nam se zdi skoraj celo večnost. Kakor je bilo to prvo leto neplodno v prvem delu za interes države, tako je bilo bogato na peripetijsah in absurdnih eksperimentih.

Pre letom dni so se vrstile volitve v znanimenju boja za in proti enotni državi. Zmagala je misel edinstva, poražen je bil razkojevalni in defestistični separatizem in federalizem. Radič in njegovi so pod vili raznimi brepogojno kapitalirali. Naivneži so verovali v iskrenost spreobrnitve, spekulanti in intriganti so se delali, kakor da verujejo v velikim pomponjem je bil proklamiran »narodni sporazum« in instradana sporazumska politika. Došlo je do koalicije med radikalami in radičevci, ki so jo pozdravljali celo mnogi nasprotniki obeh strank, nadejajo se, da bo zaključila škodljive, vsako delo onemogočujče ustavne boje. Brez odmeva so ostala svarila krogov, ki so poznali radike in radičevce in opozarjali, da sloni nova kooperacija na nemožni bazi oprezaanja obeh novih zaveznikov, kdo bo druga opeharil, kdo bo imel od neiskrenosti vec dobička.

Le prehit je bil žal potrijen njihov pesimizem. Ob obletnici svojega rojstva Narodna skupščina zopet umira. Poskus RR se je popolnoma ponesrečil in zavezniki se kolijo sami med seboj. »Narodni sporazum« med radikalami in radičevci je radi svoje neiskrenosti takoj zastrupil politično situacijo, da se zdi danes vsako ozdravljenje nemogoče. Narodna skupščina je nezmožna za delo; politične trzavice ji ne puste, da bi se posvetila tako krvavo potrebemu delu za gospodarsko sanacijo, za ureditev naše razdropane uprave, za zboljšanje naših žalostnih socijalnih in nezadovoljivih kulturnih razmer. Kar je najbolj žalostno, je dejstvo, da so nemoralne in nezdrene posledice, kakor vse kaže, zamorile že tudi smisel za konstruktivno delo in občutek potrebe po njem.

Prvoletna bilanca naše Narodne skupščine je torej pasivna. Morda je bilo potrebno tudi to, da se pokaže, da veljajo tudi v politiki etična načela in da neiskrenost ne more prinesi pozitivnih rezultatov. To je preteklo leto vsekakor dokazalo in zato bo klub vseh ostalo važno razdobje v naši zgodovini.

Radi preselitev drogerije
daje od 1. februarja t. l. dalje

10%
popust

drogerija „ADRIJA“, parfumerija in fotomanufaktura
Ljubljana, Štefensburgova 5

Program sestanka Male antante

— Beograd, 8. februarja. Iz Buka- rešte javljajo: »Universul« objavlja program sestanka Male antante, ki se vrši, kakor javljeno, den 10. t. m. v Te- mešvarju. Na dnevnem redu je:

1. razmotrivanje mednarodne poli- tične situacije;

2. vprašanje Madžarske in njene ponarejvalske afere ter stališče Male antante v tem vprašanju;

3. locarski sporazum;

4. udeležba Amerike pri konsolidacijski Evropi;

5. vstop Nemčije v Društvo narodov;

6. vprašanje balkanskega varnostne- ga pakta in

7. posebna vprašanje držav Male an- tante.

— Beograd, 8. februarja. Vaš dopisnik dozna iz zunanjopolitičnih kro- gov, da bo konferenca v Temešvarju na manifestativnem način pokazala soli- darnost in kompaktnost držav Male an- tante. — Na konferenci se sproži tudi vprašanje o konvenciji z zaščito doma- cega delavstva.

BREZPOSELNOST V AVSTRIJI

— Dunaj, 8. februarja. Število brezposelnih v Avstriji znaša 260.000. Uradno objavljajo, da je brezposelnost dosegla vrhunc in preladuje optimizem, da se go- spodarska kriza v kratkem zelo omiri.

Izid volitev v Delavske zbornico

Socijalisti in komunisti dobili absolutno večino.

— Ljubljana, 8. februarja. Včeraj je bilo zaključeno sprejemjanje glasov, način za volitve v Delavske zbornico. Danes dopoldne se je pod predsedstvom dr. Miraka sestal v palati Okrožnega urada glavnih volilnih odborov, da opravi skrutinij, ki je trajal dve uri in ugotovil naslednje rezultate:

Vsi volišči in upravnici je bilo 75.106. Od teh so glasovnice dostavljene 64.456 volilcem in volilkam; ostalih 10.405 upravnicih je bilo 55 glasovnic pa se je izgubilo. Glasovalo je 56.717 upravnicih.

Torej okrog 85 %. Par sto glasov je bilo neveljavnih, veljavnih glasov pa so odpadli na 5 kandidatnih list slednje:

I. lista Svetek (soc. demokrati in komunisti) 29.344 glasov in 27 mandatov;

II. lista Terseglav (klerikalci) 15.017 glasov in 14 mandatov;

III. lista Juvan (neodvisna lista) 8.359 glasov in 7 mandatov;

IV. lista Pevec (bernotovci) 2.495 glasov in 2 mandata;

V. lista Debelak (radičevci) 1.020 glasov in nobenega mandata.

Koncentričen napad na Stepana Radiča

Radikalni ministri zahtevajo soglasno Radičev izstop iz vlade.

— Demisija notranjega ministra? — Vlada kara Radiča v službenem komunikatu. — Možnost demisije cele vlade.

Beograd, 8. februarja. Politična situacija v Beogradu, čeprav na prvi pogled ni nikakih izredno živahnih dogodkov, je neobičajno motna. Odnosaji med radikalami in radičevci so postali toliko napeči, da ni upanja, da bi se razjasnil. Minister za agrarno reformo Pavle Radič se danes sestane v Zagrebu s Stepanom Radičem, da na kak način odstrani nesoglasja, ki jih je izrazil med radičevci voditelj HSS s svojimi govorji v Bosni in Dalmaciji. Nekateri radičevci zahtevajo, da se Stepan Radič takoj vrne v Beograd in javno pred Narodno skupščino izjavlji, da ostane zvest prisostvu sklenjenega sporazuma in da vzdržuje staro program. Taka izjava v parlamentu bi bila potrebna, ker bi je potem ne mogel Stepan Radič demantirati.

Radiči na tistem računaju, da pride v vrstah HSS do razkola in da bodo lahko s pomočjo nekaterih radičevcev izglasovali državni proračun. Ce to ne bi bilo dovolj, je po »Politiki« mogoča tudi kombinacija z demokratimi in muščani.

Včeraj od 10. do 14. je bila pri ministru predsedniku Nikoli Pašiću konferenca radikalnih ministrov. Po konferenci so bili vsi udeleženci zelo rezervirani. Čuje se, da so na tej konferenci vsi radikalni ministri odnočno obsojali sedanje akcijo ministra Stepana Radiča. Vsi so soglašali v tem, da sploh ni mogoče več sodelovati s Stepanom Radičem. Minister Simonović je bil eden najoddločnejših ter je izjavil: »Sramota je, da g. Stepan Radič Srbe primerja s Senegalcem.«

Proti večeru so se po mestu razši-

rije vesti, da je notranji minister Boža Maksimović podal demisijo z ozirom na napade Stepana Radiča. Vesti sicer niso bile potrjene od merodajne strani, znaci pa je komunik, ki ga je izdal ministrsko predsedstvo. Komunik se glasi: »Ob več prilikah politične osebe na svojih zborovanjih omenjajo kronanje NJ. Vel. kralja. Na ta način dajejo vprašanju, ki jih je naveden red, značaj aktualnosti. Ni. Veličanstvo ni došlo do nikake inicijativi za svoje kronanje. To vprašanje ni bilo doslej niti predmet razmotrovanih kraljevskih vlade ter je o njem govoriti ~euranje no.«

Današnja »Pravda« komentira ta tradicionalni komunik z znacilnim pristavkom: »Stepan Radič z ozirom na objava tega komunikaja ne more več ostati v vladi.«

Dosej sporazumu naklonjenje »Vremenu« naglaša v situacijskem poročilu, da se mora z Stepanom Radičem čimprej odstraniti iz vlade, ker ni niti narodni poslanec, niti član parlamentarnega kluba HSS. Po mnenju »Vremena« je edino na ta način mogoče ohraniti koalicijo med radikalami in radičevci. »Vremenu« obenem priobčuje zelo skarstveno karikaturo Stepana Radiča.

»Politika« omenja med drugim, da so nekateri merodajni faktorji za to, da se s Stepanom Radičem napravi isto, kakor z bivšim Anto Radivojevićem. »Politika« dalje tuji omenja, da je treba pričakovati čimprej demisijo celotnega vlada in da so radikalni ministri že stavili ministarsku predsedniku svoje portfelje na razpoznanje.

Dr. Korošec v proračunski debati

Ponudba za vstop v vlado na podlagi radičevskega programa. — Ostra replika ministra Uzunovića. Iznenadeni davidovičevci.

— Beograd, 8. februarja. Narodna skupščina je danes ob 9. dopoldne nadaljevala proračunske razprave. Prvotno so pričakovali, da bo za slovenske klerikalce govoril poslanec. Fran Smodej, toda na govorilni tribuni se je mesto njega po dolgem presledku pojavil dr. Korošec. Govoril je poleg drugega. Naprej o proračunu in nato o politični situaciji. Pritoževal se je radičevci zavrstavljanju Slovenije na strani vladice in centralnih uradov. Vlada je kriva, da se ne more razvijati mlada industrija v Sloveniji. Slovenija plača mnogo davkov, toda iz Beograda ne prejema ničesar. V političnem delu svojega govorja se je dr. Korošec dotaknil izjave Stepana Radiča o federaciji. Federacija je v programu tudi njegove stranke. Zato je dr. Korošec zadovoljen s stališčem Stepana Radiča v tem vprašanju. Ko je dr. Korošec govoril o federaciji, za ne nadomaka prekinil Ljuba Davidović z mediklom: Ali v programu federacije soglašate s Stepanom Radičem? Na pripono dr. Korošeca, da je on avtomobilist, je Ljuba Davidović vzkliknil: »Ali sprejetate federacijo?« Dr. Korošec je na splošno presenečenje zbornice omenil, da federativni program zastopa tudi ena vladnih strank in bi bilo potrebno, da se razširi sedanja vladna koalicija tudi na njegovo stranko.

Izjavljajo dr. Korošec in zlasti njegovi napadi na Srbinance so izvali pri radikalih viharno ogorjenje. Minister Nikola Uzunović je tako odgovarjal dr. Korošcu, češ da so njegova očitanka glede zavrstavljanja Slovenije neutemeljena. Dr. Korošec bi lahko slišal v parlamentu njegova tozadovna izjavljanja o Sloveniji, toda dr. Korošec le redko prihaja v parlament. Slovenija ni zapostavljena, Slovenija je bogata pokrajina in po ujetnini

Splitu nič v Sini ni mogel zborovati, čeprav je tam napovedel zborovanje. Zadnje zborovanje je imel v Klisu blizu Splita. Na zborovanju je zlasti napadel občinske komisarie, med drugimi je dejal, da bo glasoval proti proračunu, aka mu ne odstreljuje občinskega komisarja v Imotskem. Govor, ki ga je imel Stevan Radič v Capljini, je zlasti razburil radikalne kroge. Tu je napadal strastno finančnega ministra, kateremu so lučki bankirji kakor pa milijoni sejlačkov. Za ruske begunce ima finančni ministri denar, za kmetia ne. Finančni minister je kvartopirec in kokar.

V Zagrebu sta pričakovala ministrske Stevana Radiča minister za šume in rudnike dr. Nikič in minister za agrarno reformo Pavle Radič.

Velik zbor Svetozarja Pribičevića v Zagrebu

Sijajna udeležba. — Svetozar Pribičević o najnovješih političnih dogodkih. — Viharne ovacije zastopnikom SDS v Sloveniji.

Zagreb, 8. februarja. Včerajšnji shod SDS v veliki dvorani »Musichalla« je nepricakovano dobro uspel. Shod je udeležilokrog 6000 oseb. Viharne so bili pozdravljeni ob vstopu v dvorano minister n. r. in šef Svetozar Pribičević, beogradski visečiliški profesor dr. Stane Stanojević, narodni poslu. dr. Pivko in 80-letni častni predsednik zagrebške organizacije SDS Milan Kresić. Shoda se niso udeležili samo zagrebški mestčani, marveč tudi veliko število kmetov iz bližnje zagrebške okolice. Navzoči so bili dalje tudi samostojnodemokratični narodni poslanci Bošković, dr. Srdjan Budislavjević, Juraj Demetrović, Kalember, dr. Krizman, Valerijan Pribičević in Večeslav Wilder. Oblastno organizacijo ljubljanske oblasti je zastopal na zboru direktor Anton Jug. Bor je pripredil iskrene ovacije nar. poslu. dr. L. Pivku kot odločnemu borcu za narodno edinstvo.

Voditelja SDS Svetozarja Pribičevića je pred otvoritvijo shoda pozdravila gospa Adolfini Hršak ter mu podarila šopek svežega cvetja. Veličasten zbor je otvoril predsednik zagrebške oblastne organizacije dr. Ljuba Tomasic, ter takoj podelil besedno poslu. Svetozarju Pribičeviću, ki je bil vnovič viharno pozdravljen. G. Svetozar Pribičević je v poldružnem govoru razpravljal o najaktunejših političnih vprašanjih, zlasti pa zelo obširno o odnosih med radičevci in radiči in o stališču SDS napram vsem eventualnim kombinacijam. Med drugim je omenjal tudi sedanje postopanje prosvetnega ministra Stepana Radiča napram radikalom. Jutri, 8. februarja, je obletnica volitev, pri katerih je bila politika sporazuma poražena. Sedaj se vidijo posledice onih akcij, ki so jih zasmivali politiki sporazuma. Po Dalmaciji se predstavlja Stepan Radič kot kraljev kurir. Samostojni demokrati mirno spremljajo sedanje dogode in nočjo biti radikalom morda rezerva ali strašilo za Stepana Radiča. Mnogo govorji Stepan Radič o volitvah. Vprašanje je, komu bo poverjen v tem slučaju mandat za volitev. Radiči na glasajo, da se ta mandat njim poveri, najmočnejši stranki. Radič zagovarja, da bo mandat današnja koalicija kot celota.

V ostrih besedah je nato Svetozar Pribičević kritiziral politiko g. Nikole Uzunovića. Ta želi, da vodi v Sloveniji politiko z liberalcem dr. Žerjavom in klerikalcem dr. Korošcem, v Hrvatskem z Radičem, samo da ostanejo vajeti njeni v rokah. To pravijo, da je elatičnost Pašičeve politike.

Obširno se je g. Svetozar Pribičević bavil z izjavo ministra Nikole Uzunovića, ki jo je podal pretekli teden v Narodni skupščini glede volitev. Način je stališče, da mora volitev izvesti ravno v parlamentu najmočnejša stranka. Mogoče je tudi, da se ta mandat poveri manjšini. Govornik navaja, da to nekatere tozadovne primere iz angleškega parlamentarizma.

Nato se je Svetozar Pribičević v svojem govoru dotaknil tudi razmerja Stepana Radiča do finančnega ministra. Stepan Radič zmerja sedaj finančnega ministra dr. Stojadinovića, da je kockar in kvartopirec. Omenjal je dalje vpoljitev zagrebških univerzitetnih profesorjev in zaslужnih šolnikov v Dalmaciji. Sedanjem režimu je omogočil lepo platio separatiču Jovanu Plamenču, dočim dom Jurij Biankini, ki si je pridobil mnogo zaslug za narodno edinstvo, načrtnost gladije. On ne dobiva primerne pokojnine, ker za njega ni denarja, dočim je bil denar za Plamenča na razpolago. Gleda zunanje politike omenja, da so samostojni demokrati vedno bili za to, da se ustanovi parlamentarni odbor za zunanje zadeve. Radiči so to zahtevalo vedno odklanjali z izgovorom, da ni mogoče v takem odboru podajati tajnosti, ki bi potem škodovale zunanji politiki.

Curitiba, 8. februarja. Borza: Beograd 9.145, ariz. 19.35, London 25.235, New York 518.75, Milan 20.89, Praha 15.355, Dunaj 73.05.

Trst, 8. februarja. Predborza: Beograd 43.775–43.875, Pariz 93.05–93.23,

DOUGLAS FAIRBANE'S film „Lovek iz junija“ v užitku

ROBIN HOOD

Križarska vojska v Sveti deželi — pompozni viteški turniji — zato proti angleškemu kralju Richardu Levosrčnemu — strašne srednjovečne podzemskje ječe, kjer umirajo jetniki vsled lakote — komični dvorski novec itd. itd. Režija kolosalna, dejanje do skrajnosti napeto, grandijozna oprema ter čudovita razsvetljiva pozoritva.

Pride v najkrajšem času!

Elitti kino Matica

416

Veleškandal dunajskega novinarja

Glavni urednik socijalističnega dnevnika »Der Abend« se je postil podkupovati in je pod pretezo čiščenja javnosti izjavil velike svote.

Na Dunaju izhaja socijalistično glasilo »Der Abend«. Izboro urejevalni list se peča predvsem s protikapitalistično propagando ter neusmiljeno biča socijalne nedostatke povojnega časa. S posebno slastjo pa preganja takozvane velekapitaliste. Vsaka afera, ki izbruhne v dunajskem finančnem svetu, najde odziva v »Abendu«. Vodja lista je bil glavni urednik Aleksander Weiss, mož velikih novinarskih talentov, pa tudi špekulativnih sposobnosti.

Udružil je v svojem listu brezobje in kar križem po bankarjih in drugih kapitalistih. Čim je prišla kaka banka v denarni težkoči, je začel pripovedovati strahovite storije o njeni propasti, o izčemanju in nesreči, ki bo zadeval male ljudi. S kampanjo je nadaljeval dotiek, dokler mu banka pod pritiskom razmer ni — nakazala velike odkupnine za molčednost. Na ta način se je spravil nad propadlo Depositenbank na Dunaju. Napadal je vse dunajske denarne mogotce po vrsti, predvsem znanega tržaškega milijonarja Camillo Castiglioni, ki mu je moral zopet odsteti milijone, da je območnik.

Po vojni tudi v moralnem oziru na Dunaju ni bilo z rožicami postlano. Že iz drugega časopisa je mednarodna javnost zaznala strahovite slučaje poverjenosti. Mesto, da se je socijalistični »Abend« omrežil na enostavno poročanje, je Weiss pograbil intimite zakonskega in privatnega življenja ter se spravjal nad poenice, jih neusmiljeno blati in smešil pred javnostjo, dokler nujivo živci niso popustili in se niso odkupili s težkimi stotisočaki.

S posebno slastjo je Weiss obdeloval afero, ki so se pojavitale v krščansko-socijalnih dunajskih krogih. V tem oziru je znan slučaj dunajskega denarnega mogotca, barona Guttmana, kojega žena spada med najbolji obrekovane ženske Dunaja. Afero je Weiss prepričal tako dolgo in s toliko sadistično slastjo, dokler baron Guttman ni odstel milijončka.

Weiss si je na ta način pristrelil nad 30 milijard, to je 30 milijonov dinarjev. V novinarskih krogih so že deli časa susljali o teh izsiljevalnih man-

pulacijah socijalističnega šefredakterja, vendar se policija ni lotila preiskave, ker ji je primanjivalo prodorbni informacij in podatkov.

Weiss je prejemal za svoje izsiljvalno delo težke podkupnine tudi od bank, kajih interesi so zahtevali, da se konkurenčna podjetja ubijejo in da se nevarni konkurentri odstranijo z dunajskega kupčiškega ribnika. Dunajski časopis je namiguje na Laenderbanko, na bankirja Bosela in druge.

Ker govorice niso pojenjale, se je za zadevo avzelo državno pravništvo v nameri, da ugotovi, ali niso morda »kupčije« direktorja Weissa v koliziji s kazenskim zakonom in ali se niso dogodili slučaji zločinskega izsiljevanja. Policija je zaslišala razne administrativne uradnike »Abenda«, ki pa doslej niso izpovedali obtežilnih podrobnosti.

Na vsak način je značilno za dunajsko razmerez, da je mogel mož na volilnem socijalističnem mestu in pod plasčem socialističnega objekovanja strahot tega sveta, vršiti več let nemoteno kupcije najgrše vrste. Ugotovljeno je, da je Weiss prejel tudi od sovjetske vlade v Moskvi večjo podkupnino.

Zdi se pa, da je bil Weiss samo spremiščni posrednik med napsutiločimi interesi dunajskih kapitalistov, ki so se medsebojno pobijali potom socialističnega časopisa. Weiss je prejemal denar od obeh strani. Na eni strani podkupnino v obliki prave podkupnine, na drugi strani odpravnino, odnosno odškodnino za to, da umolkne.

Razume se, da škandal ni prijeten dunajski socialistični demokraciji in da ponem po razpadu »Hammerwerke« težak moralen udarec za njeno politiko. Če sijojo glavna glasila nasprotin strank na socialistično demokracijo ogreni in žveplo, da ji čim bolj škodujejo. Pri tem poveličujejo marsikatero potankost. Vendar se zdi, da bodo glavne obdolžitve resnične in doživimo pred dunajskim sodiščem veleškandalno razpravo, ki bo razgalila ne samo laži socialističnega šefredakterja, nego ves današnji gospodarski svet na Dunaju. Zlasti njegovo poslovno moralno!

Popoldne je imel Albert Thomas sestanek z dr. Topalovićem, zvečer se je pa udeležil s svojo soprogo, hčerkino in osebnim tajnikom svečane otvoritve nove delavske knjižnice in čitalnice. V prostorih nove delavske knjižnice se je zbral mnogo delavcev, zastopnikov sindikalnega pokreta in delavskih strank, ki so priedili Thomasu burne ovacije. Thomas je odšel po sprejemu v pisarno nove čitalnice, kjer ga je sprejel minister za socijalno politiko s svojimi pomočnikom in inspektorjem. Kmalu je otvoril svečano zborovanje predsednika delavske zbornice Negoslav Ilić, ki je pozdravil visokega gosta in izjavil, da se beogradsko delavstvo veseli njegovega pokreta. Delavski pevski zbor je zapel internacionalno, nakar je povzel besedo dr. Živko Topalović, ki je naglašal važnost ustavotvorne delavske knjižnice ter govoril o potrebi izobraževanja delavskih slojev. Govoril je v francosčini, za kar se je poprečil, češ da jo bo lomil, vendar pa hoče govoriti francosko, ker so Srbi korazi.

Opozka je vzbudila med zborovalci.

Samogome smeha. Osobito Thomas se je od srca smejal.

Za pondrave se je zahvalil Albert Thomas, ki je dejal, da bi zelo rad govoril srboščo, da pa nima dovolj poguma. Spomnil se je svoje mladosti, ko je ustavljaval razne delavske knjižnice v Parizu in okoli. Delo je bilo težko, rezultati pa zelo lepi. Delavski sloji hrepene po izobražavi. Francoski knjižnici so zahtevali za časa revolucije šole in zemljo. Uspehl pa more imeti samo vztrajno in sistematično delo. Delavstvu je treba pomagati do izobražave. S tem se dvigne individualna vrednost vsakega delavca, obenem pa ima korist tudi človeška družba. Ob zaključku svojega govorja je Thomas priporočal delavcem, naj mnogo čitalo.

Po oficijskem sprejemu so odšli zborovalci v starci socialistični dom, kjer je priedilo beogradsko delavstvo intimen večer. Po otvoritvi je odpotoval Thomas s svojim spremstvom v Kragujevac, kjer poseti rodino svojega bodočega zeta Draskovića, ki je ustanoven zdaj v ministrstvu socijalne politike.

Triglavanski ples v Celju

Akademsko društvo »Triglav« je poleg »Slovenije — Jadrana« naše najstarejše akademsko društvo. Izredno le do vojne svoj sedež v Gradcu, po vojni pa se je preselilo v Zagreb in osnovalo podružnico v Ljubljani. Sedaj je v teku akcija, da se centrala prenese iz Zagreba v Ljubljano, kjer bi lahko te lepeje prosperirala.

V Gradcu je bil »Triglav« toršič na redne in po ločitvi duhov tudi toršič na predne misli. Večik del slovenske intelektualce, ki je študiral v Gradcu, je izšel iz triglavanskih vrst. Zato ni čudno, da je bil »Triglav« zlasti na blivem Štajerskem izredno popularen in priljubljen in je to še danes. Kakor malokatero drugo akademsko društvo, je zna »Triglav« vedno obrniti tesne, prijateljske zveze z javnostjo, zlasti pa s svojimi starešinami, bivšimi članji društva.

Te tesne zveze se lepo manifestirajo na vsakoteden triglavanskem plesu, ki se vrše izmenoma v Celju in Mariboru. Letosni je bil v soboto večer v vel. dvorani »Čeljske doma«, torej v nekdanji domeni onih fašnatov, od katerih je moral baš »Triglav« prestati toliko sramotena in pregnančna. Gorje Triglavantu, ki bi se bil upal nekaj pokazati na celjskih ulicah z društvenim trakom. V soboto je nekdanja nemška »Trutzburg« njen na čast izvesila državno zastavo...

Obisk plesa je bil naravnost rekorden. Prišli so prijatelji in starešine iz vse Slovenije, zlasti številno iz Ljubljane in Maribora. Celje samo pa je bilo zastopano skoraj korporativno, vmes pa vsi drugi večji kraji mariborskoga in vzhodnega dela ljubljanske oblasti. Ogromna dvorana je bila skoraj protestna za marmire plesači in plesalce, ki so se nemorno vrteli ob zvezkih renomiranega orkestra ljubljanskega Sokola I. Plesni aranžma je vodil predsednik kluba plesovodij v Ljubljani g. Černe. V stranskih prostorih so si stiskali roke starzanci, ki jih je življenje raztegnulo na vse vetrove, in si obivalci pribreti spomine na lepe akademiske čase. Se le jutranja zora jih je razločila; neradi so se razhajali, a se potolčili z obljubo, da se sestanejo drugo leto zopet.

Z res lepo prireditvijo so lahko zadovoljni i prireditiji i obiskovalci.

Utanovitev jugoslovenske družbe za zračni promet

V soboto se je vršila v dvorani državne Hipotekarne banke v Beogradu konferenca ustanoviteljev jugoslovenske družbe za zračni promet. Konferenci je predsedoval namesto zadržanega dr. Bogdana Markovića odvetnik Petar Vučović. Prvi je govoril bivši predsednik Aerokluba T. Sondermajer, ki je naglašal pomen zračnega prometa za našo državo. Zastopnik finančnega ministra Vojin Djuričić je govoril o finančni bazi nove družbe in o državni subvenciji, ki bo znašala 2.700.000 Din. K besedi se je oglašilo še več govorov. Vsi so naglašali potrebo, da pride naša država čim prej do zračnega prometa. Nato je bil predčan proti pravilu. Delniška glavnica bi znašala 12 milijonov Din, razdeljenih na 48.000 delnic po 250 Din, ki se glase na imo. Kapital je razdeljen v dva kola po 6 milijonov dinarjev. Ko bo podpisano prvo kolo, lahko razpiše upravni odbor drugo. Pravico do delnic

— Sam hočem poravnati ta račun in yanki Regan mi stroške povrne. Predložim mu račun za sto dolarjev, — razliko si pošteno razdelila. Nn-česar ne moreva izgubiti. Morava pač pristati na to. Ta borzna svinja mi je pred odsodom izjavila, naj iz dždavi ne štem.

Ko se je solnce dvignilo nad obzorje, se je vrnih eden izmed orožnikov v Las Palmas in gnat s seboj konje, vsi drugi so se pa vkrčali na ladjo. Šved je smuknil v strojni oddelek in kapitan Raso, ki so ga blagodejni solnični žarki rešili mrzlice, je zapovedal, naj ladja odpluje.

Ista jutranja zaria je našla tudi »Angelik«. Jadranko so zanesli morski valovi ponoči k obali, od katere se ni mogla oddaljiti, ker ni bilo ugodnega vetrja. Posrečilo se je, da je sicer odpluti precej proti severu in zatilje, jo je ustavilo še na poti med San-Antoniom ter oziroma Bocas del Toro in Karthago. Do teh dveh izhodov na odprtje morje je bilo že najmanj dvajset milij — jadranka je pa stala na gladini specialega zaliha kaporiba. Tropična noč je bila tako vroča, da so morali spati vsi potniki na krovu. Na strehi kapitanove kabine je spala sama Leocie. Na obeh straneh krova so čepeli njini bratje in oče. Pri krmilu sta ležala drug poleg druge oba Morgana, Držala sta se za roke kakor bi se bala, da ju temna noč ne loči. Na drugi strani je spal kapitan, Glavo

druga kola imajo v prvi vrsti lastniki delnic prvega.

Ustanovitelji nove družbe si zamišljajo zračni promet tako, da bi imela vsaka posaja tri ali štiri avione. Oddelek za zračno letalo druži bencin in premog po lastni ceni. Vsak avion bi lahko vzel s seboj 600 kg blaga, odnosno odgovarjajoč število potnikov. Ker se računa pri travnikovem avionu srednja hitrost 140 km na uro, bi trajala vožnja od Zagreba do Beograda ali nazaj največ tri ure. Zvezda med aerodromi in mesti bi oskrbovali avtomobili. Kapital družbe bi ostjal iz 6 avionov z motorji (3.900.000 Din), dveh rezervnih motorjev (500.000 Din), rezervnih delov avionov, motorjev in orodja (300.000 Din), dveh potniških v dveh tovornih avtomobilov (500.000 Din), in posode za bencin itd. (100.000 Din). Osnovni kapital bi znašal torej 5.300.000 Din, za obratni kapital je pa treba 700.000 Din. En polet aviona od Zagreba do Beograda bi veljal po meniju strokovnjakov 20.000 Din. Izdatki bi znašali torej v letu (če računamo, da trajata seseda letanja 200 dni) 4.837.000 Din. Dodatki bi znašali leta nad 4.000.000 Din deficit. Ta deficit bi moral kriti država. V proračunu je postavka 2.700.000 Din, ki pa bo zadostoval, ker promet pred poletom jamči itak ne bo otvoren.

VI BODETE VEROVALI!

da eden par nogavic z žigom
in znamko (rdečo, modro ali zlato)
„klijuc“
traja kakor štiri pari drugih,
ako kupite eden par. Dobivajo
se v vseh prodajalnah.

Prosjeta

Repertoar ljubljanskih gledališč

DRAMA.

Ponedeljek, 8. februarja: »Naša kris« A.

Torek, 9. februarja: »Zaprt«.

Sreda, 10. februarja: Akademija v počaščju Prešernovega spomina. Izv.

Cetrtek, 11. februarja: »Druga mladost« C.

Fetek, 12. februarja: »Zaprt«.

Sobota, 13. februarja: »Ani Christie«. Pre-

mijera, Izv.

Nedelja, 14. februarja: Ob 15. »Vdova Roč-

linčka«. Ljudska predstava po značajnih ce-

nah. Izv. — Ob 20. »Ani Christie«. Ljudska

predstava po značajnih cenah. Izv.

Ponedeljek, 15. februarja: »Henrik IV«. B.

OPERA.

Ponedeljek, 8. februarja: »Zaprt«.

Torek, 9. februarja: »Manon«. Gostovanje gosp. Josipa Rijavec. Predstava na koncertu Udrženja gledaliških igralcev. Izv.

Sreda, 10. februarja: »Zaprt« (generalna).

Cetrtek, 11. februarja: »Zvezde ženske« E.

Petak, 12. februarja: »Večni mornar«. Pre-

mijera, Izv.

Sobota, 13. februarja: »Don Juan«. D.

Nedelja, 14. februarja: Ob 15. »Zvezde

ženske«. Ljudska predstava po značajnih cenah. Izv.

Ponedeljek, 15. februarja: »Zaprt«.

(Predstave, pri katerih je drugačna cena, se začne v drami ob 20., v operi pa ob 19.30.)

Prešernova proslava v Ljubljani

V sredo 10. t. m. ob 8. zvečer predstavlja društvo slov. književnikov skupno z Narodnim gledališčem v ljubljanski drami Prešernova proslava z zelo pestrim sporedom. Najprej bo sledila Uvodna beseda Otona Župančiča. Po njegovem govoru bo recitar pisatelj Finžgar Prešernovo Zdravico. Za njim bo pela opera pevka Potuščka Nezakonsko mater.

Jutri je prepozno!!**Danes zadnjí!!**Ker se film „**Ulica bedo in grehač**“ (po slovenskem romanu H. Bettauerja) predava jutri v Karlovci**danes zadnjí!! Ob 4., pol 6., pol 8. in 9. ur.****Kino »LJUBLJANSKI DVOR«**

Telefon 730.

Mladini neprimerno!**Prednaznaniilo: „ZENE, KI NE SMEJO LJUBITI“ ? ? ? ? ?**

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 8 februarja 1926.

— Podstajnik Pasarić v Zagrebu. V soboto je odpotoval v Zagreb državni podstajnik v prosvetnem ministru Josipu Pasariću, da poroča prosvetnemu ministru Radiću o tekočih zadevah. Danes se vrne Pasarić.

— Uradniški pokret. Včeraj popoldne se je vršil v Beogradu tretji sestanek Saveza uradnikov s fakultativno neobrazbo. Na sestanku se je razpravljalo o gmočnem položaju uradništva v zvezi s predstoječim kongresom saveza. Posvetovanja se danes nadaljujejo.

— Iz državne službe. V višjo skupino so pomaknjeni: kanclist pri velikem županu v Mariboru Anton Logar, okrajni tajnik v Konjicah Fran Matkož, okrajni tajnik v Dolenji Lendavi Marko Krajanec, kanclist v Ljutomeru Maks Pogrujc, kanclist v Mariboru Josip Lah, kanclist v Ljutomeru Andrej Slavinec, kanclist pri velikem županu v Mariboru Vekoslav Podkubovsek, kanclist v Šmarju pri Ježušu Janko Gombič, kanclist v Celju Franc Kocjan, kanclist pri velikem županu v Mariboru Hinko Žaić, kanclist v Mariboru — desni breg — Franc Kropelj, politički pristav v Mariboru Štefko Andrejević, politički pristav v Ptiju Anton Knež, politički pristav v Ptiju Ivan Škoč, politički pristav v Mariboru Lavoslav Lipuš, kanclist v Šmarju pri Ježušu Fran Fendri, arhivska uradnica v Mariboru Fran Weber in Fran Jak. Premeščeni so iz Sarajeva v Ljubljano višja stražnica Anton Ravbar in Franc Tomšič ter stražnik Alojzij Slapar. Upokojen je okrajni tajnik Martin Zelenko, iz Gornje Radgona je premeščen v Beograd politički pisar Svetozar Nedok, iz Spodnjega Dravogradca je premeščen v Bitoli komisar železniške policije Velibor Vasojević. V višjo skupino je pomaknjen tudi nadzornik varnostne straže v Ljubljani Dragotin Gril.

— Veljavost izpričeval meščanskih in enosmih sol za razvrstitev uradništva. Ministrstvo prosvete je odločilo z O. N. br. 65.999 dne 15. januarja 1926, da zadostuje v doseg III. uradniške kategorije izpričeval trirazredne meščanske šole, izdano do 31. oktobra 1925, in da nadalje velja do 31. oktobra 1925 izpričevalo osmerazredne osnovne šole v isti namen.

— Rok prijav za razstavo v Filadelfiji. Trgovinsko ministrstvo je poslalo vsem ministrstvom in privavnim gospodarskim organizacijam dopis, v katerem prosi, naj do 20. februarja obveste trgovinsko ministrstvo, da li se udeleže razstave v Filadelfiji in kaj nameravajo razstaviti. Pravčno obvestilo je potrebno za to, da bi se moglo takoj pričeti z zbiranjem in sortiranjem materiala, ki bo poslan v Ameriko.

— Novo udruženje na beogradski univerzi. Rektorat beogradske univerze je sklenil pokreniti med dijaštvom akcijo za ustavnoveit izvenstranskega udruženja. V tem udruženju bi bili vsi studenti ne glede na politično prepričanje. Udruženje bi sestavilo kot glavna reprezentanca beogradskih akademikov.

— Vozne olajšave za študente. Po najnovijsi odredbi predmetnega ministra imajo študenti pravico do polovične vožnje na državnih zeleznicah, in sicer samo dvakrat na letu. Studenti, ki studirajo v inozemstvu, imajo polovično vožnjo, kadar potujejo v določeno mesto.

— Narodno priznanje za domovinske zasluge. Odbor za narodno priznanje zasluga, ki se domovini se prihodnje dne se stane v plenarni seji, na kateri bo razpravljal o načinu prenosa kosti vojvode Putnika, Andreja Novakovića, Stojana Novakovića, pote Milana Đurića in drugih zastužnih, ki so umrli za časa svetovne vojne. Odbor bo odkočal o tem, ali se naj prenos kosti vrsi počitno ali skupno. V to svrhu bira vrednost 10 milijonov dinarjev na razpolago.

— Naknadna potnila stroškov učiteljem. Učitelji, ki so doslej bili premeščeni na podlagi natečaja, so po dosedanjem praksi prejeli naknadno potnila stroškov. Sedaj pa menjajo v ministrstvu prosvete na to, da se s to praksijo preneha, ker so ugotovili, da je mnogo učiteljev kontipetralo, da pride do potnila stroškov. Radi tega se bodo v boljši deli upoštevale le prošnje kandidatov brez pravice do naknadnih potnil stroškov.

— Drustvo „Pravnik“ v Ljubljani je imelo dne 1. februarja svojo 36. redno glavno skupščino. Skupščina se je udeležio veliko število članov. Otvoril in vodil jo je uradni predsednik dr. Majaron, ki je podal besedo tajniku dr. Sajovicu. Drustvo steje 615 članov. Med letom je bilo 11 društvenikov. Udeležilo se je drustvo dne 21. maja sprejema poljskih univerzitetnih profesorjev, dalje je podprlo akcijo za ustavnoveit „Akademie“ znanosti in umetnosti v Ljubljani. In je sodelovalo tudi pri akciji za ohranitev ljubljanske univerze. Predavanji je bilo v preteklem letu pet. Drustveno glasilo „Slovenski Pravnik“ je bilo v zavrsenem 39. letniku novo pravo „Notarski Vestnik“, ki jo vzdržujejo tisti notari. Odbor je skrbel tudi, da se posredi slovenska izdaja obč. drž. zakonička. Po smrti podpredsednika F. Regalyia je to delo prevzel dvorni svetnik Bežek in ga tudi dovršil. Potrebna je še revizija

Danes zadnjí!!

malo, dela je še mnogo. Apeliramo pred vsem na člane in članice, ki se sicer v društvu ne udeležujejo. Koristili bodo na ta način ter društvo pomagali do začetnega uspeha. Za preddela, dokaj zanimiva, se zgleda zvečer po 8. uri naravnost v televodnici v Narodnem domu. V svrhu organizacije preoblike posla na pustni torek pa bo v sredo 10. t. m. ob 8. zvečer v društvu sobi sestanek. Dobrodoli vsi, ki imate dobro voljo in zamisli za starega Sokola.

— Pomočni re-grajali. Na Vodovodni cesti je včeraj ponoc vojaška patrulla aretirala razposajeno družbo, obstojejo že 4 moških in ene ženske, ki le glosno kričata. Eden izmed družje je kritjal: »surbike ter s samokresom strejal otrok sebe. Patrulla je razgrajalo izročila policiji, ki bo motice nočnega miru eksemplarčno kaznovala.

Pustna uvertura

Soboto in nedeljske prireditve v Ljubljani.

Naj bo predpost še tako dolg, ko pride zadnji teden, se polasti mladega sveta, mladega po letu, ali temperamenta, vendar vedno neka nervoznost, čudno pomešana z melanholijo in hrepnenjem. Konec bo veselje, plesov, predvsem po koncu maskerad z ljubo predznimi deklinski fantiči in tako zapeljivimi, koketnimi novicami. Zato je treba porabititi še zadnje dni, da bo ljudi nato post, ki za to vrsto ljudi ni le štiridesetneveč ampak celoleten.

To psihozo seveda spretno izrabljajo prireditiji, ki so jim zabave največkrat edino sredstvo, da dobre denarja za blagajnico razdelijo. Tudi vse je v celici okolici že cvetelo zvončki in trobentice. To je gotovo znamenje, da smo prestali zimo ter se bliža težko pričakovana pomlad.

— Članikov blizajoče se spomladi. Po soinčnih legah v celjski okolici že cvetelo zvončki in trobentice. To je gotovo znamenje, da smo prestali zimo ter se bliža težko pričakovana pomlad.

Na pustno nedeljo popoldne je otroška maškarada „Atene“

Prijeva v torek in četrtek 9 in 11. t. m. od 5. do 6. ure v licejski televodnici

— Odporova seja organizacije SDS za Celje okol. se vrši v četrtek 11. t. m. ob 20. v gostilni Nerad v Gaberju. Seja je važna in se morajo udeležiti vsi odpori, ki so tudi na zadnjem občnem zboru izvoljeni zaupniki.

—

c

Z

m

l

a

n

i

l

s

n

a

n

i

z

n

a

n

i

n

n

a

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

n

n

i

Gospodarstvo

Velesejmi v I 1926

Letošnje leto bo zelo bogato na velesejnih. V inozemstvu so napovedani tisti velesejmi: Avstrija — Dunaj — Mednarodni pomladanski velesejem od 7.—13. marca. Mednarodni jesenski velesejem od 5.—12. septembra. — Gračec — Mednarodni velesejem »Dom in stan« od 28. avgusta do 5. septembra. — Inomost — Mednarodni velesejem v zvezi s Tirolsko lovsko razstavo v oktobru.

Betjija — Bruselj — Mednarodni velesejem od 7.—21. aprila. — Ostende — Mednarodni velesejem v avgustu.

Bolgarija — Gorja Orehovica — Mednarodni velesejem od 27. marca do 6. aprila; jesenski velesejem od 17.—27. septembra.

Gdansk — Pomladanski velesejem od 18.—31. marca; jesenski velesejem v septembri.

Grčka — Solun — Prvi mednarodni velesejem od 15.—31. maja.

Danska — Fredericia: Splošni velesejem v avgustu.

Anglia — Birmingham: Nacionalni angleški industrijski velesejem od 15.—26. februarja; London — Nacionalni angleški industrijski velesejem od 15.—26. februarja. Nacionalni angleški velesejem za igre v juliju. Nacionalni angleški velesejem za čevlje in usnjartvo od 4.—8. oktobra.

Italija — Milan — Mednarodni velesejem od 12.—27. aprila. — Neapol. Mednarodni velesejem od 16.—30. avgusta. — Padova — Mednarodni velesejem od 5.—20. junija.

Madžarska: Budimpešta — Mednarodni velesejem od 17.—26. aprila.

Nemčija: Berlin — Strokovni velesejem nemške papirne industrije v februarju. — Breslau — Mednarodni pomladanski velesejem od 7.—9. marca; jesenski velesejem od 5.—7. septembra. — Frankfurt n/M — Splošni mednarodni pomladanski velesejem od 11.—14. aprila; splošni mednarodni jesenski velesejem od 26.—29. septembra. — Hamburg — Tekstilni velesejem v februarju, hoteliški in gostilničarski velesejem v marcu. — Kiel — Severni pomladanski velesejem za poljedelski strojev od 13.—16. marca; severni jesenski velesejem od 26. do 29. septembra. — Köln — Splošni mednarodni pomladanski velesejem od 25.—29. aprila; splošni mednarodni jesenski velesejem v septembri; mednarodni tehnični velesejem od 14.—17. februarja mednarodni velesejem lesne industrije v marcu in septembri; mednarodni tehnični velesejem od 15.—16. avgusta. — Lipsko — Splošni mednarodni pomladanski velesejem od 28. februarja do 6. marca tehnični velesejem želesko-jeklene zvez, elektrotehnike in strojev za orodje od 28. februarja do 10. marca; velesejem za tobak, čevlje, usnje in tekstilne izdelke od 28. februarja do 4. marca; splošni mednarodni jesenski velesejem od 29. avgusta do 4. septembra; tehnični jesenski velesejem od 29. avgusta do 8. septembra. — Mannheim — Mednarodni velesejem izumov, novosti in industrije od 1.—7. maja. — Stuttgart — Pomladanski velesejem ur ter zlatih in srebrnih nakitov od 20.—23. februarja. Jesenski velesejem ur ter zlatih in srebrnih nakitov od 20.—24. avgusta. — Wesel — Dolnjorenški pomladanski velesejem v aprilu. Dolnjorenški jesenski velesejem v avgustu.

Poljska: Lvov — Mednarodni vzhodni velesejem od 5.—15. septembra. — Poznan — Mednarodni velesejem od 2.—9. maja.

Francija: — Chalon sur Saône — Velesejem za kože, kožuhovino in predelane kože 27. februarja. — Lyon — Mednarodni velesejem od 1.—15. marca. — Pariz — Velesejem od 8.—23. maja.

Holandska: Amsterdam — Vsakoletni velesejem za pohištvo in dekoracije od 19.—28. februarja. — Utrecht — Mednarodni pomladanski velesejem od 9.—18. marca. — Mednarodni velesejem izumov, novosti in industrije od 1.—7. maja.

nasredni jesenski velesejem od 7.—16. septembra.

Ceškoslovaška: Praga — Mednarodni pomladanski velesejem od 21.—28. marca. Mednarodni jesenski velesejem od 28. avgusta do 5. septembra. Bratislava — Mednarodni donavski velesejem od 22. avgusta do 2. septembra. — Liberec — Mednarodni velesejem od 14.—20. avgusta.

Svica: Basel — Švicarski velesejem od 17.—27. aprila.

Spanija: Gijon — Mednarodni velesejem od 15.—31. avgusta. — Valencia — Mednarodni velesejem od 15.—31. maja.

— g. Avtomobili in ljubljanski velesejem. V Partizu je sedež mednarodne zveze fabrikantov avtomobilov in motornih vozil. Zveza odloča tudi o udeležbi svojih članov na posameznih velesejnih ter nekatere prireditev pripomočka, druge pa odločanja. Z odlokom št. 2514 HC — HB z dne 21. januarja t. l. je imenovana Zveza priznala Mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani kot ugoden za udeležbo avtomobilnih konstruktorjev in v tem svojim članom že priporočala udeležbo kot razstavljalce. Na to dejstvo opozarjamo zlasti trgovce z avtomobilimi in motorimi vozili v naši državi.

— g. Neposredni davki in doklade. Za dobo od 1. januarja do 31. oktobra 1925 so značali po proračunu predvideni davki in doklade 516.001.797.23 Din. v resnici pa je dobila država 736.400.675.30 Din ali 41.7% več kakor je bilo določeno v proračunu.

Slovenija je plačala 50.520.637.02 Din ali 88% več kakor je bilo določeno v proračunu. Bosna in Hercegovina je plačala 50% več. Voivodina 71%, Dalmacija 64%. Hrvatska in Slavonija 20%. Srbija in Crna gora pa samo 10% več. Najbolj je torej obremenjena Slovenija, dasi še da teči ni najboljše pokrajina.

— g. Izvoz živil otežčeval. Izvoz izvij se mora boriti letos z raznim zaprekami. Cene so padle. Da se olajša izvozna trgovina, je poljedelski ministerstvo napravilo vse trgovske zbornice, naj se izjavijo o želevničkih tarifah, ki bodo v situaciji potrebe znane.

— g. Naša trgovska bilanca je bila v prvem polletju 1925 pasivna za 96.455.489 dinarjev, ker je značil uvoz 4.602.941.563 dinarjev, izvoz pa 4.306.486.074 Din. Tudi v prvih devetih mesecih lanskega leta je bila naša trgovska bilanca pasivna in sicer za 55.138.030 Din. Uvoz je značil v temasu 6.761.172.508, izvoz pa 6.706.067.476 dinarjev. Uvoz iz inozemstva je naraščal takoj — le leta 1919. je značil 2.98 milijard, leta 1920. — 3.46 milij., leta 1921. — 4.12 milij., leta 1922. — 4.46 milij., leta 1923. — 8.04 milij. in leta 1924. — 9.53 milijard.

— g. Državni komično-tehnični laboratori. Zbornica za trgovino, obrt in trdušnijo v Ljubljani opozarja vse interese, da je Državni zavod za pospeševanje industrije in obrta v Beogradu ustanovil tehnično-tehnični laboratorij. Ta laboratorij vrši analizo ter izdaja izpravevala, mnenja in nasvetne. Za izvršenje dela se plačuje primerna taksa po tarifi, ki je objavljena v »Službenih Novinah« z dne 5. septembra 1925 št. 201.

— «NIGRIN» je najboljša in najcenejša domaća krema za čevlje in usnje. — Zahtevajte ga v vseh trgovinah!

22-T

To in ono

Strašna drama ljubosumnosti

V Innsbrucku je pred tedni premiabil v visoki starosti otoniti mesar Leopold Kolberger. Na smrtni posteli je poklical k sebi duhovnika in mu izpovedal svoje grehe. Izpovedal pa je tudi strašno dramo ljubosumnosti, ki se je bila dogodila pred 20. leti. Tedaj je mesar Kolberger živel še v rodni svoji vasi Winpassing, kjer se je preživil z živinsko trgovino in vodil dobro uspevajočo mesarijo. Po smrti svoje žene je vzel k sebi briko vdovico Agnes Huttner, v katero se je živalno zaljubil. Dolgo vrsto let sta živel v zadovoljnjem divjem zakonu, dokler ni prišel vmes mladi mesarski vajenc. Neutešena Agnes se je zaljubila v mladega vajenca. Ko je mesar opazil izpremembo na metresi, je zapobil vajenca od hiše in poboljšal z vdovico. Par mesecov pozneje je spoznal, da mu je priležnica v drugem stanu. V hiši je nastal prepir, vdovica je dolžila mesarija, da je prav oče, dočim je hišni gospodar sumil v bivšega vajenca.

Prije skrbno skrival svoje prepirje pred ostalimi občani. Nekoga dne je pa brika vdovica izginila brez sledu. Mesar Kolberger se je izgovarjal, da mu je ušla v Ameriko.

Sele na smrtni posteli po 20. letih se je raz skrivnostno odgrnil plašč po zabe. Skesan mesar Kolberger je priznal, da je umoril priležnico v klavnicu iz ljubosumnosti in da jo je razkomadal na kosce. Umorjeno in razkomadano truplo pa je zakopal v vrtu.

Da zakrije sledove in da se loči od strašnega kraja, kjer je umoril svojo priležnico, ki je izselil v Innsbruck, kjer je živel redno in častno življenje. Užival je splošne simpatije.

Kes človeške duše je pač resnično tako močan, da se obudi tudi po 20. letih. Srce ne miruje prej, dokler se ne izpove zločina. Vprašanje je le, ali pomaga kes žrtvi, ki je bila umorjena, ali ji vrne prikrašano življenje?

Indiskretnost strojepiske

V dunajskem političnem in gospodarskem življenju še danes razburja škandal, ki je izbruhnil pred leti radi ogromnih tovarn v Woellersdorfu. Za časa svetovne vojne so se v tovarnah v Woellersdorfu nahajale osrednje orodarsevine avstro-ugarske armade. Po prevratu so ti ogromni tovarniški kompleksi prešli najgorovo v državno last avstrijske republike, ki jih je oddala posebenemu društvu direktorjev. Vsled splošnih povojnih razmer se ti direktorji niso preveč držali moralnih načel in so na debelo spelačili. Utajene svete in direktno šleparje gredo v stotine milijonov dinarjev. Ko so te šleparje odkrili, je nastal strohovit škandal, ker so malverzaci bili deležni in ker so pri njih sodelovali nauglednejši dunajski bančni in gospodarski činitelji. Koi po razkritem škandalu so se direktorji raztepli po svetu in pobegli v Berlin, v Pariz, v Združene države. Preiskavo je vzel v roke dunajska gospodarska policija, to je urad iz starokopitnih profesorjev in ostarelih sodnih uradnikov, ki

je menjal in menjal, dokler niso sleparje postale tako zamotane, da ni bilo mogoče stvarno postopati proti krivcem.

Sedaj prihaja v tem oziru pikantna podrobnost na dan, ki osvetljuje, kako »svetno« je postopala gospodarska policija in kako so mogli izginiti velevarni dokumenti in akti, ki so prišli otoženem v prid. Dunajska »Die Boerse« je lani objavila dosloven prepis ogromnega materiala in ves Dunaj je izprševal, odkod listu tako natancne informacije. Gospodarska policija je bila vsa iz sebe, Upeljala je strogo preiskavo, ki je končno ugotovila, da je strojepiska, ki je prepisovala stroga zaupne akte gospodarske policije, tipkala še eno kopijo več in jo prodala generalnemu direktorju Neuhoferju, enemu glavnemu krvicu Woellersdorfovih sleparjev. Medtem ko je tipkarica prepisovala usodne akte, je čakal direktor Neuhofer pred zgradbo z avtomobilom in kopijo odnesel v uredništvo »Die Boerse«. Tipkarica Harand je prejela za to »uslugo« 200.000 dinarjev. Po izvršeni izdaji je tipkarica izginila z Dunaja in pobegla skupaj z direktorjem Neuhoferjem v inozemstvo. Med obema je že prej obstajalo intimno razmerje in sedaj se lepo zabavata v francoskih letoviščih ali pa v ameriških vremestih, kjer uživata nagrabljeni denar složno do prihodnjega prepirja in medsebojnega navljevanja...

Dunajska policija je izdala za obema tiralico, a sama nima dosti nade, da bi ju dobila.

Kako živi princ Windischgrätz v zaporu

Da madžarski vladni in do posebno stroge preiskave falzifikatorske afere, v katero so zapletene najuglednejše osebe današnje Madžarske, dokazuje tudi podrobnost, ki jo posnemamo direktno iz budimpeštanskih listov.

Listi namreč neženirano opisujejo način življenja in nehanja v budimpeštanskih zaporih, kjer se nahaja glavna krvica afere, princ Windischgrätz v bivši policijski šef Nadossy. Princ Windischgrätz nosijo hrano iz palatice, ki jo ima na najlepšem kraju Budimpešte. Hrana obstaja iz neverjetno razkošnih jedi. Samo za zajutrik mu nanosi po 9 različnih jedi. Kosilo pa je sploh tako raznovrstno, da pusti princ kljub izrednemu apetitu skor polovico jedi nedotaknjih. Za večerijo si princ zanj jedi s penečimi šampanicami. Dogodilo se je tudi, da so ga našli popolnoma pjanega. Najbolj triprincipi radi pomanjkanja prijetnih kavalirjev in vsled odsotnosti dobre družbe, po domače rečeno radi neprostovoljne »redukcije« prijetljic.

Princu so dovolile kazniške oblasti tudi ugodnost, da smejo drugi kaznjenci opravljati zanj običajna kazniška dela. Tako mu kaznjencem potmeta soko, za kar dobiva del princeve hrane. Princ čita veliko, naročen je na vse pariške in dunajske laskivne liste. Neženirano pripoveduje »otropinom«, da bo v kratkem oproščen krivde, ker da

je postopal pri falzifikiranju iz patriotskih motivov.

Nekoliko slabše se godi policijskiemu šefu Nadossiju. Mikro se sprejava po dvorišču ob strani straže. Iz vseh lin kukajo kaznjenci in opazujejo z naslado in škodoželjnostjo še nedavno vsemogočnega policijskega direktorja kot enostavnega goljufa in sleparja. Dobro jim de, da se sprejava po prostorih, kamor so sami prišli na povlejstvo Nadossija. Ko se Nadossy vraca v celico, kukajo kaznjenci skozi špranje vrat in uživajo njegove motne oči, ki švigajo na vse strani in ki vztravljajo, ko se na njim zaklepajo težke žlezne duri.

V gmotnem oziru pa se Nadossyu godi ravno tako dobro, kakor princu Windischgrætzu. Tudi Nadossy piše veliko in pojé neizmerno, vse iz kuhih bližnjega hotela.

Podpirajte podporno društvo slepih

Prve turške igralke

Približno dve leti je tega, ko so prišle na oder turškega narodnega gledališča turške igralke. S tem je bila odstranjena glavna ovira na poti k ustanovitvi turškega narodnega gledališča. V starci Turčiji je bilo namreč prepovedano ženskamigrati v gledališču, ker bi morale v tem slučaju odkriti svoje obraz. To je pa pomenilo težko kršitev verskih predpisov. Zato so nastopeli v turških gledališčih do novejšega časa armenske in krščanske igralke. Turki pa izgovarjajo teh igralk niso bili zadovoljni.

Prva Turčinja, ki je nastopila pred dve letoma na gledališčem odrdu, je bila gledališča Bednar, sopraga ravnatelja prve turške skupine Dur - Ul - Bedaj. Pod njegovim vodstvom so nastopali turški igralci v Smirni, kod koder so bili v zveri z vojnimi dogodki izgnani vsi Armeni. Ker armenskim igralkam ni bilo dovoljenoigrati, je prevzela ga Bednar glavna ženske vloga. Tako se je pojavila prvi pred turško provincialno publiko z odkritim obrazenom v elegantni evropski toaleti. Kljub temu občinstvu ni bilo ogorenje in gospa Bednar je nastopila pozneje v Trapezundu in drugih turških mestih z velikim uspehom. V omrežju skupini je zdaj že osem turških igralk. Ostali sta samo dve armenski igralki, ki poučujeta turške igralke v tehnički umetnosti. Mlade turške igralke so se posvetile gledališču z vso vnero in neskončnostjo. Plače gledališči igralke so v Turčiji zelo nizke, klub temu pa nastopa Turkini z veseljem, ker jih gre samo umetnost.

Poleg igraške skupine Dar - Ul - Bedaj, ki ima svoj sedež v Carigradu, je še ena skupina in sicer v Angori. Tu pa previdljivo še vedno armenski igralci. V Carigradu in drugod imajo vitez edino stalno turško gledališče in upati je, da dobijo Turčija v doglednem času tudi svojo drama. Za enkrat se mora turška gledališča publiko zadovoljiti z tujimi, osobito francoskimi avtorji, ki so tako prikrovni turškim običajem in razmeram, da je ostalo od izvirnega dela zelo malo. Zadnje čase igrajo na turških održih Ibsenove drame »Norac«, »Hedda Gabler« in »Duhovci«. Seveda so vse te drame predelane, vendar so dosegli veliki uspeh.